

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 14.10.2019
Deres dato:

Vår referanse: 2018/9718-16
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Hilde Reine, tlf. 32 80 86 61

Nasjonal ramme for vindkraft – høringsuttalelse fra Buskerud fylkeskommune

Viser til høring av Nasjonal ramme for vindkraft. Buskerud fylkeskommune har fått utsatt frist for å avgi sin høringsuttalelse.

Fylkeskommunen gir følgende høringsuttalelse jmf. vedtak i fylkesutvalget 9. oktober 2019, saksprotokollen ligger vedlagt.

Vedtak om høringsuttalelse til Nasjonal ramme for vindkraft, sak 87/19

1.

Buskerud fylkeskommune mener det er bra at det nå foreligger mer kunnskap om miljø- og samfunnsinteresser ved utbygging av landbasert vindkraft og støtter at en nasjonal ramme for vindkraft kan bidra til utvikling av mer fornybar energi.

2.

Buskerud fylkeskommune mener at lokale og regionale miljø- og samfunnsinteresser må vektlegges og støtter Kongsberg kommune om at viktige friluftsliv- og naturområder i kommunen ikke skal bygges ned.

3.

Buskerud fylkeskommune mener det foreligger tungtveiende friluftsliv-, kulturmiljø- og naturinteresser som tilsier at det ikke kan godkjennes at foreslåtte områder i Kongsberg kommune blir omfattet av nasjonal ramme for vindkraft. Buskerud fylkeskommune ber derfor om at disse områdene tas ut.

Buskerud fylkeskommune bygger sin anbefaling på at vi mener at lokal og regional kunnskap ikke er tilstrekkelig tatt med i vurderingen av Skrimområdet. Olje- og energidepartementet anmodes om å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for området med særlig vekt på friluftsliv- kulturmiljø og naturinteresser. I denne sammenheng vises også til at Kongsberg kommune gjennomfører kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i samarbeid med Buskerud fylkeskommune, kunnskap som Buskerud fylkeskommune mener må inngå i kunnskapsgrunnlaget for dette området.

Buskerud fylkeskommunes “Regional plan for kulturminner i Buskerud 2017-2027” definerer Raje som et verneverdige kulturmiljø som forteller en viktig del av Buskeruds historie fra eldre tid til i dag. Fylkeskommunen mener det bør vises særlige hensyn til kulturmiljøene på Raje og Haugplasseter, noe som utelukker etablering av vindkraftanlegg som påvirker dette.

Med vennlig hilsen

Hilde Reine
enhetsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

*Hvis du ønsker å svare elektronisk: www.bfk.no/edialog (kan også benyttes til sensitive opplysninger).
Eventuelt www.bfk.no – under kontakt oss.*

Vedlegg:

1 Særutskrift Nasjonal ramme for vindkraft - høringsuttalelse

Kopi til:

Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
RIKSANTIKVAREN	Postboks 1483 Vika	0116	OSLO
FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS

Vår saksbehandler   Hilde Reine, tlf. 32 80 86 61
Vår referanse   2018/9718-13

UTVALG	UTVALGSSAK	MØTEDATO
Fylkesutvalget	87/19	09.10.2019

Nasjonal ramme for vindkraft - høringsuttalelse

Forslag

1

Buskerud fylkeskommune mener det er bra at det nå foreligger mer kunnskap om miljø- og samfunnsinteresser ved utbygging av landbasert vindkraft og støtter at en nasjonal ramme for vindkraft kan bidra til utvikling av mer fornybar energi.

2

Buskerud fylkeskommune mener at lokale og regionale miljø- og samfunnsinteresser må vektlegges og støtter Kongsberg kommune om at viktige friluftsliv- og naturområder i kommunen ikke skal bygges ned.

3

Buskerud fylkeskommune mener at lokal og regional kunnskap ikke er tilstrekkelig tatt med i vurderingen av Skrimområdet og ber Olje- og energidepartementet om å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for området med særlig vekt på friluftsliv- og kulturmiljøinteressene.

Kongsberg kommune gjennomfører kartlegging og verdsetting av friluftsområder i samarbeid med Buskerud fylkeskommune og dette er kunnskap som må inngå i kunnskapsgrunnlaget for området.

Regional plan for kulturminner i Buskerud 2017-2027 definerer Raje som et verneverdige kulturmiljø og som forteller en viktig del av Buskeruds historie fra eldre tid til i dag. Fylkeskommunen mener det bør vises særlige hensyn til kulturmiljøene på Raje og Haugplasseter.

Buskerud fylkeskommune mener flere områder i Skrimområdet må ekskluderes fra nasjonal ramme for vindkraft av hensyn til friluftsliv og kulturmiljø.

Behandling i fylkesutvalget - 09.10.2019

På vegne av Ap, MDG, Sp, V, H, Frp, KrF og Uavhengig fremmet **Bjørn Tore Ødegården (Ap)** slikt omforent alternativt forslag:

1.

Buskerud fylkeskommune mener det er bra at det nå foreligger mer kunnskap om miljø- og samfunnsinteresser ved utbygging av landbasert vindkraft og støtter at en nasjonal ramme for vindkraft kan bidra til utvikling av mer fornybar energi.

2.

Buskerud fylkeskommune mener at lokale og regionale miljø- og samfunnsinteresser må vektlegges og støtter Kongsberg kommune om at viktige friluftsliv- og naturområder i kommunen ikke skal bygges ned.

3.

Buskerud fylkeskommune mener det foreligger tungtveiende friluftsliv-, kulturmiljø- og naturinteresser som tilsier at det ikke kan godkjennes at foreslåtte områder i Kongsberg kommune blir omfattet av nasjonal ramme for vindkraft. Buskerud fylkeskommune ber derfor om at disse områdene tas ut.

Buskerud fylkeskommune bygger sin anbefaling på at vi mener at lokal og regional kunnskap ikke er tilstrekkelig tatt med i vurderingen av Skrimområdet. Olje- og energidepartementet anmodes om å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for området med særlig vekt på friluftsliv- kulturmiljø og naturinteresser. I denne sammenheng vises også til at Kongsberg kommune gjennomfører kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i samarbeid med Buskerud fylkeskommune, kunnskap som Buskerud fylkeskommune mener må inngå i kunnskapsgrunnlaget for dette området.

Buskerud fylkeskommunes "Regional plan for kulturminner i Buskerud 2017-2027" definerer Raje som et verneverdige kulturmiljø som forteller en viktig del av Buskeruds historie fra eldre tid til i dag. Fylkeskommunen mener det bør vises særlige hensyn til kulturmiljøene på Raje og Haugplasseter, noe som utelukker etablering av vindkraftanlegg som påvirker dette.

Avstemming

Det omforente forslaget fremmet av Ødegården ble enstemmig vedtatt. Ingen stemte på fylkesrådmannens forslag.

Vedtak

1.

Buskerud fylkeskommune mener det er bra at det nå foreligger mer kunnskap om miljø- og samfunnsinteresser ved utbygging av landbasert vindkraft og støtter at en nasjonal ramme for vindkraft kan bidra til utvikling av mer fornybar energi.

2.

Buskerud fylkeskommune mener at lokale og regionale miljø- og samfunnsinteresser må vektlegges og støtter Kongsberg kommune om at viktige friluftsliv- og naturområder i kommunen ikke skal bygges ned.

3.

Buskerud fylkeskommune mener det foreligger tungtveiende friluftsliv-, kulturmiljø- og naturinteresser som tilsier at det ikke kan godkjennes at foreslåtte områder i Kongsberg kommune blir omfattet av nasjonal ramme for vindkraft. Buskerud fylkeskommune ber derfor om at disse områdene tas ut.

Buskerud fylkeskommune bygger sin anbefaling på at vi mener at lokal og regional kunnskap ikke er tilstrekkelig tatt med i vurderingen av Skrimområdet. Olje- og energidepartementet anmodes om å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for området med særlig vekt på friluftsliv- kulturmiljø og naturinteresser. I denne sammenheng vises også til at Kongsberg kommune gjennomfører kartlegging

og verdsetting av friluftsområder i samarbeid med Buskerud fylkeskommune, kunnskap som Buskerud fylkeskommune mener må inngå i kunnskapsgrunnlaget for dette området.

Buskerud fylkeskommunes "Regional plan for kulturminner i Buskerud 2017-2027" definerer Raje som et verneverdige kulturmiljø som forteller en viktig del av Buskeruds historie fra eldre tid til i dag. Fylkeskommunen mener det bør vises særlige hensyn til kulturmiljøene på Raje og Haugplasseter, noe som utelukker etablering av vindkraftanlegg som påvirker dette.

Buskerud fylkeskommune
Kjersti Bærug Hulbakk
Kst. fylkesrådmann

Bakgrunn

Arbeidet med en nasjonal ramme for vindkraft følger opp energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016) vedtatt i Stortinget våren 2016 (Innst. 401 S (2015-2016))). I energimeldingen heter det bl.a. at *"regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge"*, og at *"Olje- og energidepartementet vil utarbeide en nasjonal ramme for konsesjonsbehandling av vindkraft på land"*.

NVE har etter oppdrag fra Olje- og energidepartementet utredet et faglig forslag til nasjonal ramme for vindkraft. NVE har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag om miljø- og samfunnsvirkninger for landbasert vindkraft og forslag til mest egnede områder for lokalisering av vindkraft

Formålet med nasjonal ramme er å:

- bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon
- bidra til økt forutsigbarhet, en mer effektiv konsesjonsbehandling og demping av konflikter

Innenfor områdene som foreslås i den nasjonale rammen må potensielle utbyggere fortsatt søke konsesjon for utbygging av vindkraft, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag. NVE anbefaler at det kan fattes vedtak om tidlig avslag på konsesjonssøknader i de områdene som er kartlagt som ekskluderte.

Nå legger Olje- og energidepartementet forslag til nasjonal ramme for vindkraft på høring. NVE peker ut totalt 13 områder i Norge som mest egnet for vindkraftutbygging. Dette er områder er pekt ut ved å veie produksjonsforhold og nettkapasitet opp mot virkninger for miljø og samfunn på et overordnet nivå. Ett av områdene som foreslås er Skrimområdet i Buskerud.

Buskerud fylkeskommune har fått utsatt høringsfrist for å gi sin uttalelse.

Forslag til nasjonal ramme for vindkraft – utpekt område i Buskerud

NVE foreslo ved oppstart av arbeidet med den nasjonale rammen at det var fire aktuelle områder i Buskerud som skulle vurderes, og ba om faglige innspill til disse. Områdene i Buskerud som skulle vurderes var:

- Område nr 4: Skrim i Kongsberg
- Område nr 5: Arealer vest i Blefjell mot Tinnsjø, Flesberg og Rollag kommuner
- Område nr 6: Arealer i Hallingdal med Vassfaret i øst og Dagali/ Geilo i vest, Nore og Uvdal, Nes, Flå, Sigdal, Ål, Gol, Krødsherad kommuner.
- Område nr 7: Arealer nord-øst i Hemsedal mot Valdres.

Fylkeskommunen ga i brev 31. oktober 2018 faglig innspill på regionale interesser på et overordnet nivå.

Skrimområdet foreslås i nasjonal ramme

NVE foreslår nå etter at utredningen er gjennomført at grenseområdene mellom Buskerud, Telemark og Vestfold er ett av 13 områder i nasjonal ramme for vindkraft. Området strekker seg fra Notodden i nordvest og Kongsberg i nord til Skien i sørvest og Sandefjord i sørøst, som vist på kartutsnittet nedenfor.

Totalt er arealet på 891 km², hvorav 416 km² innenfor området er ekskludert på grunn av arealer med lav vindhastighet, arealer tilhørende naturreservatet Skrim-Sauherad fjella, områder med støyfølsom bebyggelse og arealer som er buffersoner til drikkevannskilder.

NVE vurderer at området har gode produksjonsforhold for vindkraft, og er et av områdene de mener er mest egnet for ny produksjon i et kraftsystemperspektiv. De vurderer at det i området er viktige miljø og samfunnsinteresser knyttet til blant annet friluftsliv, men at det er et lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet. Derfor vurderer NVE ut fra et nasjonalt perspektiv at området framstår som et av de mest egnede områdene for ny vindkraftutbygging i Norge.

NVE beskriver at det kan være plass til flere vindkraftverk av varierende størrelse og at det på grunn av skogsvegetasjonen kan være behov for høyere tårn. Videre mener NVE at inngrepene skjules mer i dette området enn i for eksempel høyfjellsområder.

Hjemmelsgrunnlag / rettsregler

Nasjonal ramme for vindkraft er ikke utarbeidet med grunnlag i en særskilt lovhjemmel, men er et faglig råd fra NVE til Olje- og energidepartementet.

Alternative løsninger

Fylkesutvalget kan støtte forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft fra NVE uten endringer.

Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser av den nasjonale rammen vurderes ikke.

Miljømessige konsekvenser

Nasjonal ramme for vindkraft er utarbeidet på overordnet nivå. Utbygging av vindkraft i Skrimområdet vil ha innvirkning på naturområdene, landskapsopplevelser, friluftsliv og arealbruk. Økt vindkraftproduksjon kan bidra til lavere klimagassutslipp ved at fossil energi fases ut.

Fylkesrådmannens vurdering

Økt fornybar kraftproduksjon i Norge med utbygging av vindkraft kan bidra til reduserte klimagassutslipp fra kraftsektoren. Samtidig viser utredningene til nasjonal ramme for vindkraft at også andre miljøinteresser som friluftsliv, natur og klima blir berørt av en eventuell utbygging. Fylkesrådmannen er opptatt av at beslutningen om valg om aktuelle områder for landbasert vindkraft bygger på et godt kunnskapsgrunnlag hvor miljø- og samfunnsinteresser avveies på best mulig måte for å redusere mål- og konfliktnivå ut fra lokale, regionale og nasjonale hensyn.

Skrimområdet er et regionalt viktig friluftsområde for befolkningen i Kongsberg, Notodden, Sauherad, Larvik og Grenland. Fylkesrådmannen er fornøyd med at Skrim-Sauherad naturreservat, et av Norges største skogreservat, er tatt ut av området egnet for vindkraftutbygging, men påpeker at naturreservatet er en viktig del av et sammenhengende naturområde med arealer med såkalt INEON-status, dvs. villmarkspregede områder uten tyngre tekniske inngrep. I området er det et stort artsmangfold og verdifulle naturtyper. I området finnes det bestand av fiskeørn og Myklevassdraget og Ravalsjøelva er en del av verneplan for vassdrag.

Kongsberg kommune er i gang med kartlegging og verdsetting av friluftsområder i kommunen. Dette er et kunnskapsgrunnlag som NVE bruker som grunnlag for arbeidet. Kongsberg kommune vil slutføre sitt arbeid i løpet av 2019 og fylkesrådmannen mener at denne kartleggingen vil gi nødvendig kunnskap om friluftsverdiene i området og at NVE må oppdatere kunnskapsgrunnlaget, og eventuelt ekskludere arealer som følge av verdsettingen.

Skrimområdet har en viktig kulturhistorie tilbake til 1300-tallet og kulturmiljøet Raje er definert som regionalt verneverdig kulturmiljø i *Kulturminnekompasset - Regional plan for kulturminner i Buskerud 2017-2027*. Raje og Haugplasseter er regulert til spesialområde bevaring. Raje viser skogsetrene som var utbredt i dalbygdene i Buskerud. På Rajehaugen er det flere setervoller med en del bevarte eldre seterhus, men også ganske mange hytter av ulik alder. Den gamle ferdselsveien fra Sandsvær til Telemark gikk over Raje. Raje var også brukt av Kongsberg Sølverk. Raje er for øvrig kjent for den sjeldne orkideen søstermariland, noe som har gitt området svært høy botanisk verdi i forbindelse med "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud".

«Øst for Raje, i nordskråninga til Skrimfjella, er det et større sammenhengende skogsområde. Her ligger flere setrer tilhørende gårder i Sandsvær. Det er fortsatt åpne setervoller og godt bevarte seterhus i sitt opprinnelige miljø. Hoensetra er særlig godt bevart, og her er det også lagd en skjøtselsplan. Slike setrer har vært utbredt også i andre skogbygder i Buskerud, men etter at tradisjonell seterdrift opphørte, har mange grodd igjen og husene forfalt.»

«Fylkeskommunen kjenner kun til enkelte spredte automatisk freda kulturminner i utredningsområdet. Det er snakk om enkeltliggende fangstgroper, steinalderlokaliteter og tradisjonslokaliteter, ingen i større kjente kulturmiljø. Området er derimot ikke arkeologisk registrert, og vi kjenner derfor ikke det fulle omfanget av dette. Dersom det blir aktuelt med en utbygging, må man påregne krav om arkeologisk registrering, jamfør kulturminnelovens § 9.»

Fylkesrådmannen mener NVE må oppdatere kunnskapsgrunnlaget for landskap og kulturmiljø, og eventuelt ekskludere arealer som følge av ny oppdatert kunnskap.

Andre dokumenter i saken (ikke vedlagt)

Olje- og energidepartementets sider om høring av Nasjonal ramme for vindkraft

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--nves-forslag-til-en-nasjonal-ramme-for-vindkraft-pa-land/id2639213/>

Nasjonal ramme for vindkraft – høringsutgave

http://publikasjoner.nve.no/rapport/2019/rapport2019_12.pdf

Informasjonssider om arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft på NVE sine nettsider

<https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/>

Kongsberg kommune – høringsuttalelse

Kongsberg kommunes høringsuttalelse – vedtak i formannskapet i sak 65/19 i møte 25. september 2019.

<https://www.kongsberg.kommune.no/motekalender/#se:mote/moteid:46301/utvalgid:334>